

تحلیل یک اقتصاددان از وعده‌های بودجه ۱۴۰۱ در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی»

دستیابی به رشد ۸ درصدی، رویای دستیافتنی دولتهاست

مهرنوش حیدری

روز یکشنبه لایحه بودجه ۱۴۰۱ به مجلس تقدیم شد؛ بودجه‌ای که انتشار آن موجب تعجب و واکنش اقتصاددانان و حتی مردم عادی شد زیرا با اعتقاد برخی کارشناسان مهمترین سند مالی کشور برای مردم با انقباض شدید بسته شده و در مقابل برای برخی سازمان‌ها و مراکز بسیار منبسط است.

به گزارش «توسعه ایرانی» در بودجه ۱۴۰۱ ارز ۴۲۰۰ تومانی واردات کالاهای اساسی حذف شده و همین مسئله سبب بروز نگرانی‌های فراوانی در میان اقشار متوسط و ضعیف جامعه شده است زیرا بر این باورند که در سال آینده به دلیل افزایش نیافتن حقوق هامتناسب با نرخ تورم برای خرید کالاهای اساسی به منظور حفظ حیات با مشکلات فراوان باید دست و پنجه نرم کنند.

عادی شدن پرداخت رانت

در جامعه‌ای مملو از نابرابری

دکتر مرتضی افقنه، اقتصاددان و عضو هیات علمی دانشگاه چمران اهواز درباره تبعات حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی در بودجه ۱۴۰۱ به «توسعه

ایرانی» گفت: متأسفانه این موضوع از روز نخست از سوی یک عده از اقتصاددانان طرفدار بازار آزاد مورد تهاجم قرار گرفت و اکنون این مسئله تشدید شده است و در این مدت هم در ذهن بسیاری از سیاست‌گذاران، تصمیم‌گیران و مجریان هم وارد شده است.

وی توضیح داد: در جامعه‌ای که نابرابری زیاد می‌شود؛ پرداخت رانت اقدامی عادی و اجتناب‌پذیر می‌شود و ارز ۴۲۰۰ تومانی در همان قالب قابل توجیه بود و هست. یعنی زمانی که نرخ ارز به صورت افسار گسیخته افزایش یافت با توجه به اینکه ارز متغیر مهمی در اقتصاد محسوب می‌شود و بلافاصله و به سرعت در سایر متغیرهای اقتصادی از جمله تورم تأثیر گذار خواهد بود؛ بنابراین دولت ناچار است برای حمایت از افراد کم درآمد اقداماتی انجام دهد که یکی از این اقدامات تخصیص ارز ۴۲۰۰ تومانی بود و تا به الان هم این ارز تأثیری در بازار داشت که برخلاف آنچه گفته می‌شود این ارز توانست قیمت کالاهای اساسی را پایین نگه دارد.

وی تأکید کرد: تاکنون دولت‌ها جرأت برداشتن این ارز را نداشته‌اند زیرا می‌دانستند قیمت‌ها افزایش

منجر به بالا رفتن قطعی تورم خواهد شد و قیمت کالاهای به ویژه اساسی افزایش می‌یابد.

ناکامی دولت‌ها در جایگزینی بارانه

عضو هیات علمی دانشگاه چمران اهواز گفت: متأسفانه اقتصاددانان بی‌اعتنا به شرایط فعلی، می‌گویند این کار صورت گیرد و در کنار آن به گروه‌های کم‌درآمد بارانه اختصاص یابد که اقدامی تقریباً ناکام و ناموفق بوده و در دوره آقای احمدی‌نژاد با وجود درآمدهای سرشار نفتی این کار صورت گرفت و قیمت‌ها را بالا بردند و بارانه‌های غیر مستقیم به پرداخت بارانه‌های مستقیم تبدیل شد اما اکنون مشکلی که وجود دارد این است که بارانه‌های ۱۰۰ تا ۱۵۰ هزار تومانی که قرار است به گروه‌های کم‌درآمد اختصاص یابد ممکن است در سال نخست بخشی از تورم ناشی از حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی را جبران کند اما چون این رقم در بودجه‌های دولت در سال‌های آتی ثابت است و تورم به صورت دورقمی در حال افزایش است، بارانه پرداختی اثر خود را از دست می‌دهد و پس از چند سال مانند بارانه ۴۵ هزار و ۵۰۰ تومانی خنثی می‌شود؛ در این میان فقط مردم هستند که از این سیاست - با توجیه نایجابی که پول رایج به مردم بازمی‌گردانیم - دچار ضرر و زیان فراوانی می‌شوند.

جراحی افزایش قیمت کالاهای اساسی

افقنه در پاسخ به این پرسش که توجیه منتقدان ارز ۴۲۰۰ تومانی در خصوص بی‌تأثیری تخصیص این ارز و افزایش قیمت با وجود این اقدام چقدر قابل اتکا است، توضیح داد: اگر قیمت کالاهای اساسی افزایش یابد به چند دلیل بوده؛ افزایش تورم داخلی

اولین دلیل این اتفاق است. از سوی دیگر تورم اقلام غذایی در دو تا سه ماه اخیر در جهان افزایش یافته و همین امر نیز در رشد تورم موثر بوده است.

وی عنوان کرد: به هر حال اکنون دولت تصمیم خود را گرفته و پادر راهی خطرناک گذاشته است. به نظر می‌رسد مهمترین علت این تصمیم یعنی دولت با هزینه و تحمیل فشار به مردم می‌خواهد درآمدهای خود را تأمین کند و این افزایش هزینه‌ها

دستیابی به رشد ۸ درصدی رویای ۲۰ ساله دولتها

افقنه در پاسخ به این سوال که اگر توافق برجام صورت گیرد و به درآمدهای نفتی دستیابی داشته باشیم، آیا به رشد هشت درصدی وعده داده شده از سوی رئیس‌جمهور خواهیم رسید یا خیر، توضیح داد: وعده رشد هشت درصدی اقتصاد تقریباً در اغلب برنامه‌های دولت‌های بر سر کار آمده از دهه ۷۰ تا کنون تکرار شده و بسیاری اعتقاد دارند برای اینکه به رفاه و اشتغال برسیم باید

رشد هشت درصدی را تجربه کنیم اما ساز و کارهای حاکم بر تصمیمات جاری کشور به گونه‌ای نیست که این میزان رشد اتفاق بیفتد؛ شاید یکی، دو نوبت در طول ۳ دهه پس از اتمام جنگ شاهد رشد اقتصادی بوده‌ایم، یک مورد در دوره اول پس از جنگ به رشد چهار درصد رسیدیم و به دلیل پرسش‌های ظرفیت‌های خالی ناشی از جنگ بود و یک نوبت هم در دوره آقای روحانی بود که باز به دلیل پرسش‌های ظرفیت بود نه به دلیل تولید جدید؛ بنابراین حتی در دوره آقای احمدی‌نژاد که بیشترین درآمدها نفتی را داشتیم و تحریم نبودیم نتوانستیم به رشد هشت درصدی دست یابیم.

این اقتصاددان ادامه داد: به نظر بنده حتی اگر اکنون تحریم‌ها برداشته شود تا حدودی دارای ظرفیت‌های خالی هستیم که احتمالاً آنها رونقی ایجاد می‌کنند اما توان ساختارهای ضد تولیدی و ضد توسعه‌ای حاکم بر تصمیمات مانع خواهد شد که به رشد اقتصادی هشت درصدی برسیم. بنابراین ممکن است پس از رفع تحریم‌ها به رشد ۴ تا ۵ درصدی دست یابیم اما قابل تفاخر نیست زیرا ظرفیت‌های خالی پر می‌شود. وی عنوان کرد: اینکه گفته می‌شود ۳ تا ۴ درصد از طریق بهره‌وری این رشد حاصل می‌شود، شعاری کاملاً تخیلی است.

وابستگی انکارناپذیر اقتصاد به واردات خارجی و فروش نفت خام

افقنه درباره این اظهارات که نباید مشکلات اقتصادی، معیشتی و ... را به غرب و خارج از کشور و مسائل برجام و ... گره زد و مرتبط کرد؛ گفت: این گونه سخنان در اصل پاک کردن صورت مساله است چه به صورت انشا بگوئیم یا نادیده بگیرند باید بدانند واقعیت برای مردم چیز دیگری است و این نوع گفت‌وگوها فقط سرمایه‌اجتماعی دولت را کاهش می‌دهد.

وعده رشد هشت درصدی اقتصاد تقریباً در اغلب

برنامه‌های دولت‌های بر سر

کار آمده از دهه ۷۰ تاکنون

تکرار شده و بسیاری اعتقاد

دارند برای اینکه به رفاه و

اشتغال برسیم باید رشد

هشت درصدی را تجربه

کنیم، اما ساز و کارهای

حاکم بر تصمیمات جاری

کشور به گونه‌ای نیست

که این میزان رشد اتفاق

بیافتد

خارجی وابسته مانده و باید توجه کرد که روابط خارجی در حال برای هر کشوری ایجاد رفاه می‌کند اما وضعیت مأمقوات است زیرا روابط خارجی مایه گونه‌ای است که به شدت به فروش نفت خام و واردات کالاهای واسطه‌ای، سرمایه‌ای و مصرفی وابسته و نیازمند هستیم و اینکه گفته شود نباید مسائل را به خارج گره بزنیم در اصل پاک کردن صورت مساله و چشم‌پ بستن به واقعیات جامعه است و مسئولان هم از این موارد به خوبی اطلاع دارند و می‌دانند اقتصاد به خارج از کشور وابسته است نمونه بارز این مساله را می‌توان در کاهش چند هزار تومانی نرخ ارز در هفته گذشته و با انتشار خبر توافقات اولیه جستجو کرد. حال اگر دوستان می‌خواهند با شعار این مساله را نادیده بگیرند باید بدانند واقعیت برای مردم چیز دیگری است و این نوع گفت‌وگوها فقط سرمایه‌اجتماعی دولت را کاهش می‌دهد.

بخش قرنطینه کالا را از نظر آفت و استاندارد بررسی و بعد از تأیید مجوز خروج را صادر می‌کند ولی در رابطه با سم با توجه به اینکه نیاز به آزمایش دارد و زمان بر است معمولاً این اتفاق نمی‌افتد و کشور وارد کننده است که این کنترل‌ها را بیشتر انجام می‌دهد. وی با بیان اینکه در تمامی کشورهای دنیا ورود اقلام به ویژه اقلام غذایی از اهمیت خاصی برخوردار بوده و در مورد آن سخت‌گیری می‌شود گفت که ایران از جمله از کشورهای است که در امر واردات مواد غذایی و امنیت آن بسیار سخت‌گیر است و علاوه بر وزارت جهاد کشاورزی باید مجوزهای سازمان ملی استاندارد و سازمان غذا و دارو نیز صادر شود. سخنگوی گمرک یادآور شد: ممکن است در کالاهای وارداتی به ایران هم کالایی مطابق با استانداردهای کشور نباشد بر گشت داده شود که نمونه‌ای از آن ذرت‌های آلوده در چند سال گذشته بود که به دلیل عدم مطابقت با استانداردهای استفاده در ایران حتی ذره‌ای از این محصول وارد کشور نشد ولی در نهایت به کشورهای دیگر که از استاندارد آن استفاده می‌کردند مرجوع شده است.

زنگنه با بیان اینکه تا سال ۹۸ در نهایت هر

سال دوبار افزایش قیمت خودرو و اعمال می‌شد، گفت: سال گذشته حدود ۴ تا ۵ بار افزایش قیمت خودرو را تجربه کردیم. وی اظهار داشت: ظاهراً تنها حرف خودرو سازان آزاد شدن قیمت خودرو است که دولت هم با آن مخالفت می‌کند.

این کارشناس بازار خودرو در مورد آخرین وضعیت بازار خودرو اظهار داشت: در مجموع بازار خودرو رکاد است و خرید و فروش خودرو بسیار کم شده است. وی با بیان اینکه شرایط اقتصادی تابع نتایج مذاکرات است، گفت: یکی از دلایل رکود بازار خودرو نیز نتایج نامعلوم مذاکرات وین است و لذا تا روشن شدن نتایج مذاکرات فعلاً خرید و فروش خودرو در بازار متوقف است.

زنگنه با اشاره به مشکلات اقتصادی اظهار داشت: با توجه به شرایط اقتصادی جامعه اکنون تقاضا برای خودروهای کار کرده افزایش یافته است و بسیاری از خودروهای کار کرده حتی یک روزه به فروش می‌رسند.

وی اظهار داشت: البته با توجه به تقاضا فراوان برای خودروهای کار کرده، افت قیمت این خودروها نسبت به خودروهای صفر نیز کم شده است.

این کارشناس بازار خودرو با اشاره به کاهش قدرت خرید مردم بیان داشت: خودروهای بالای ۳۰۰ میلیون تومان متقاضی در بازار ندارد و خرید و فروش خودروهای صفر بالای ۳۰۰ میلیون تومان بیشتر بین دلالتان انجام می‌شود.

یک کارشناس:

تقاضای خودروی کارکرده در بازار بالا رفت

دیگر بازار برای بار سوم، ظرفیت افزایش قیمت نداشت. این کارشناس بازار خودرو با اشاره به صحبت‌های امروز دبیر انجمن قطعه‌سازان مبنی بر اینکه افزایش قیمت خودرو کافی نیست، گفت: اما ظاهراً این افزایش قیمت‌ها باز هم خودرو سازان را راضی نکرده است زیرا هیچ‌گاه انجمن خودرو سازان اعلام نمی‌کند که خواهان چند درصد افزایش قیمت خودرو هستند و بعد از هر افزایش قیمتی مجدداً تقاضای افزایش قیمت را دارند.

در بازار خودرو گذاشت، افزود: به دنبال این دو مساله قیمت خودرو در ماه پیش افزایش یافت، بنابراین با افزایش اخیر قیمت کارخانه‌ای خودرو

یک کارشناس بازار خودرو با بیان اینکه گرانی خودرو، تقاضای برای خودروهای کار کرده را افزایش داده است، گفت: خودروهای بالای ۳۰۰ میلیون تومان نیز متقاضی ندارد و خرید و فروش آن بین دلالتان است.

سپهر زنگنه در گفت‌وگو با فارس در مورد تأثیر افزایش اخیر قیمت کارخانه‌ای خودرو در بازار گفت: ماه گذشته دو اتفاق بازار خودرو را متاثر کرد و قیمت خودرو و بیرو این دو مساله افزایش یافت، یکی اعلام افزایش قیمت خودرو توسط خودرو سازان بود که البته با دستور رئیس‌جمهور لغو شد و دیگری اعلام خبر گران شدن خودرو توسط رئیس سازمان بورس بود.

وی با بیان اینکه این دو اتفاق تأثیر خود را

خبر اقتصادی

محسن رضایی:

تصمیم جدی بر جراحی‌های

عمیق اقتصادی داریم

توسعه ایرانی - معاون اقتصادی رئیس‌جمهوری در توییتی نوشت: در دولت سیزدهم،

تصمیم جدی بر جراحی‌های عمیق اقتصادی داریم و البته این جراحی‌ها باید فنی باشد و ما این کار را از حوزه تجارت شروع کردیم. محسن رضایی ادامه داد: این عزم در میان وزرای صمت، اقتصاد و رئیس کل بانک مرکزی وجود دارد که بخشنامه‌های مغل تجارت و صادرات صادر نشود.

عوارض خروج از کشور

در سال آینده تغییر نمی‌کند

ایسنا- نایب رئیس کمیسیون برنامه و بودجه گفت که طبق توضیحات معاون رئیس سازمان برنامه و بودجه عوارض خروج از کشور در سال آینده تغییری نمی‌کند. محمد خدابخشى در توضیح جلسه امروز کمیسیون برنامه و بودجه گفت: در این جلسه جزئیات لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور با حضور پورمحمدی معاون سازمان برنامه و بودجه بررسی شد و ادامه داد: طبق توضیحات آقای پورمحمدی عوارض خروج در سال ۱۴۰۱ تغییری نمی‌کند؛ علت اینکه در لایحه دولت میزان درآمد دولت از محل عوارض خروج از کشور نسبت به سال گذشته افزایش یافته این بوده که دولت پیش‌بینی کرده که میزان سفرها نسبت به شرایط کنونی زیادت زده و درآمد بیشتری از عوارض بدست می‌آید و این ارتباطی به تغییر در میزان عوارض خروج از کشور ندارد.

مجوز ۷۱ صرافی باطل و تعلیق شد

ایسنا- بانک مرکزی اعلام کرد: در راستای عمل به وظیفه نظارتی خود بر فعالیت شبکه‌های صرافی مجاز کشور، از ابتدای سال جاری اقدامات نظارتی پیاده‌سازی شده که منجر به صدور ۲۴۸ فقره اخطار، ۲۵۰ مورد ابطال مجوز و ۶۶ مورد تعلیق مجوز برای صرافی‌های متخلف شده است.

بانک مرکزی اعلام کرد: به منظور افزایش دامنه نظارتی خود بر بازار ارز و بر خورد با صرافی‌های متخلف بر اساس ماده ۴۱ دستورالعمل اجرایی تأسیس، فعالیت و نظارت بر صرافی‌ها اقدامات انضباطی را در این باره به عمل آورده است.

تکذیب پرداخت ۵ میلیارد دلار

از بدهی عراق به ایران

ایلنا- در حالی که در چند روز اخیر اخباری مبنی بر پرداخت بخش زیادی از بدهی‌های عراق به ایران منتشر شده بود، سید حمید حسینی؛ این موضوع را تکذیب کرد. در حالی که در چند روز اخیر اخباری مبنی بر پرداخت بخش زیادی از بدهی‌های عراق به ایران منتشر شده بود، سید حمید حسینی؛ عضو هیئت مدیره اتاق مشترک بازرگانی ایران و عراق در گفت‌وگو با ایلنا این خبر را تکذیب کرد. پایگاه خبری العهد، خبری را منتشر کرد که ادعا شده بود عراق تاکنون ۵ میلیارد دلار، از مجموع ۷.۲ میلیارد دلار بدهی‌های گازی و برقی خود به ایران را پرداخت کرده است. سید حمید حسینی در این رابطه گفت: هیچ منبع رسمی خبر پرداخت بدهی عراق به ایران را اعلام نکرده است. عراق بعضاً پرداخت‌های کوچکی انجام می‌داده که در مقابل هر روز هم به بدهی این کشور اضافه می‌شود. یعنی میزان پرداختی عراق کفاف گاز و برقی که دریافت می‌کند را هم نمی‌دهد.

اعلام آمادگی طالبان

برای جذب سرمایه‌گذاری خارجی

فارس - وزارت صنعت و تجارت دولت موقت طالبان از شرکت‌های بزرگ جهانی خواست

تا برای استخراج معادن لیتیموم در افغانستان سرمایه‌گذاری کنند. این وزارت اعلام کرد که ارزش لیتیموم افغانستان با ارزش نفت عربستان سعودی برابری می‌کند و معادن این فلز در افغانستان تاکنون دست نخورده باقی مانده است. به گفته این وزارت، اکنون که امنیت «تامین» شده است، شرکت‌های بزرگ جهانی می‌توانند برای استخراج معادن لیتیموم در افغانستان سرمایه‌گذاری کنند. براساس بررسی‌های سازمان فضایی آمریکا (ناسا)، معادن لیتیموم در افغانستان به طول ۸۵۰ تا ۹۰۰ کیلومتر و عرض ۱۵۰ تا ۲۰۰ کیلومتر از هرات شروع می‌شود و تا نورستان امتداد دارد. ذخایر لیتیموم این کشور می‌تواند با بزرگترین ذخایر شناخته‌شده لیتیموم جهان در بولیوی رقابت کند.